אסתר חוברת 5 תוכנית למנחה

הלילה ללא שינה | יום חמישי, 5 בנובמבר 19:00–20:30 | 2026

בקריאת אסתר ,5:2–6:14 תנו לקבוצה לחוות את ההפתעה בחדר המלך, ואז לראות את אותו בוקר דרך עיניה של רינה. שאלו כיצד קורא עשוי לזהות את דאגתו של אלוהים בזמן שמשפחה מאוימת עדיין מחכה.

הנחיית הקבוצה

זמן	קריאה והנחיה
19:00–19:18	סבב בקבוצה. שתפו ברגע טוב, בקושי, בהפתעה או בבקשת תפילה. מותר לא לשתף.
19:18–19:26	היזכרו היכן הסתיימה חוברת .4 בחרו דמות ללוות. קראו בצד הפנימי של הכריכה הקדמית את אסתר 5:2–6:5.
19:26–19:33	פתחו בעמוד 5 בדף למשתתפים. מצאו את ארבע האותיות העבריות שד״ר קריסי זיהה בהזמנת אסתר (5:4).
19:33–19:54	קראו את עמודי הסיפור 11–1 לפי הסדר. עצרו בכפולה. מה המלך רוצה, ומה בא המן לבקש?
19:54–19:58	קראו בכריכה האחורית את אסתר .14–6:6 הקשיבו לשם שהמן מצפה לשמוע ולשם שהמלך אומר.
19:58–20:17	קראו את עמודי הסיפור .21–12 שמעו את ההכרזה בכיכר, ואז הקשיבו לילדה בבית המלאכה.
20:17–20:30	עברו לעמוד 6 בדף למשתתפים. דונו בשאלה אחת, בחרו תגובה לשבוע והתפללו יחד.

לפני שהמשתתפים מגיעים

הניחו בכל מקום ישיבה עותק של חוברת ,5 גרסה ,v5.8 דף למשתתפים ועט. בעותק שלכם סמנו את הצד הפנימי של הכריכה הקדמית, את הכפולה, את הכריכה האחורית ואת עמוד הסיפור .17 הזמינו שני קוראים למקרא וארבעה קולות לאותיות הפותחות. השאירו את ציר הזמן ואת עמוד הדמויות לעיון.

פתיחת השיחה

״מי עזר לכם לעבור את השבוע בדרך שאחרים אולי כלל לא ראו?״ קבלו בברכה גם רגעים טובים, קשיים ובקשות תפילה. ב־19:18 הזמינו את כולם לחזור אל הפתח שבו הסתיימה חוברת .4 אם השיתוף זקוק ליותר זמן, קראו את עמודים 9–3 עם עצירה אחת, ושמרו זמן לכפולה, לשאלה של רינה ולתפילת הסיום.

קריאת אסתר באינטרנט

https://esther.gappjunction.com/he

סרקו את הקוד או השתמשו בכתובת שלמעלה. התחברו ובחרו קריאת אסתר כדי לפתוח את החוברות הדיגיטליות.

מן השרביט אל הכפולה

Sonder • 19:18–19:26 והקריאה הראשונה

פתחו בעמוד הסיפור .1 היזכרו היכן השאירה אותנו חוברת .4 אסתר הסתכנה בכניסה לחצר הפנימית, ועמה עדיין נתון תחת הצו. תנו לקבוצה רגע להציץ מעבר לכתפו של המלך. "אילו הייתה זו אחותכם בפתח, במה הייתם מתבוננים קודם?" בקשו משני מתנדבים לחלק ביניהם את הקריאה שבצד הפנימי של הכריכה הקדמית, אסתר 5:2–14 ו־5:1–6 הקשיבו למילים היום, מחר ובלילה ההוא.

19:26–19:33 • חזרה להזמנת אסתר

השתמשו בתרגיל ארבע האותיות בעמוד 4 במדריך למנחה. אחר כך חזרו לקומיקס. עברו על כל תמונה לפי הסדר ותנו לקוראים שקטים יותר זמן לסיים לפני ששואלים שאלה.

19:33–19:47 • עמודי הסיפור 1–9

1–4 ראו כיצד השרביט מושט בעמוד 1 וכיצד אסתר נוגעת בו בעמוד .2 לוו אותה אל שלושה מקומות ערוכים. בזמן היין, שמעו כיצד היא מבקשת משני הגברים לחזור מחר. מה למעשה סיפרה להם עד עכשיו? אסתר 5:4–8 משאיר את סיבות ההמתנה שלה פתוחות.

5–7 לוו את המן מן השער אל התרברבותו בבית, ואז אל הצו להקים עמוד להוצאה להורג. איזו פגיעה יחידה מכריעה את כל מה שהוא מונה? עברו לתירה הנשארת עם אסתר, ולשרי השואלת אישה ערה על אחותה. שאלו איזה מעשה דאגה בעמוד 7 הקומיקס מזמין לחקות.

8–9 עקבו אחר העובדים אל המלך שאינו ישן ואל הארכיון של נריה. הזמינו מי שזוכר את חוברת 2 להיזכר שמעשהו של מי נכנס לרשומות (2:21–23). איזו סיבה נותן 6:1 להזמנת הרשומות? הסיבה לכך שהמלך לא הצליח להירדם מלכתחילה נשארת פתוחה.

19:47–19:54 • השאירו את עמודי הסיפור 10–11 פתוחים

קראו את התמונה העליונה השלמה, החוצה את הקפל. מתחתיה, קראו לפי הסדר את שתי התמונות שמשמאל, מן הגמול החסר ועד לשאלת המלך. סיימו בצד ימין למטה, כשהמן מבקש להתקבל. שאלו: "מדוע כל אחד מן הגברים רוצה שהדלת הזאת תיפתח? מה הקורא יודע שאף אחד מהם אינו יודע?" תנו לכולם שלושים שניות להתבונן. אחר כך בקשו ממישהו לעקוב אחר השרשרת מן האזהרה ב־2:21–23 ועד הבוקר הזה. איזה הבדל הייתה יכולה לעשות חוליה חסרה אחת?

משאלת המלך אל הפתח

19:54–19:58 • קריאת הכריכה האחורית יחד

קראו בקול את אסתר 6:6–14. תנו למאזינים שני דברים לזהות. מחשבותיו של מי המספר מאפשר לנו לשמוע? לאן הולך מרדכי כשהתהלוכה מסתיימת? חזרו לעמוד הסיפור 12.

19:58–20:17 • עמודי הסיפור 12–21

12–14 קראו את שאלת המלך ואת תשובת המן. תנו לשני משתתפים את תפקידי המן ואחשוורוש. בקשו מאחד לתאר כל כבוד שב־6:7–9, ואז מן האחר לנקוב במקבלו ב־6:10. מי הכניס את השם הראשון למחשבתו של המן? ההנחה הפרטית שלו באה ישירות מ־6:6.

15–17 שימו לב מי מחזיק בבגד, מי לוקח את המושכות ומי חייב לדבר. אחרי התהלוכה, עצרו אצל רינה ואדה. מדוע ילדה עשויה לחשוב, באופן מובן, שמשפחתה בטוחה? הקומיקס מדמיין את חילופי הדברים ביניהן. המקרא מחזיר את מרדכי לשער (6:12), והצו מ־3:13 עדיין בתוקף. מה יכולים שכניהם לומר להם בכנות באותו ערב?

18–21 מצאו את החדר שבו המן התרברב קודם. כיצד השתנתה העצה מ־5:14 ל־6:13? שמעו את הנקישה. בפתח השקט שבסיום, מצאו את החותם על ידו של המן ואת המקום השלישי הריק. מי יודע על הבקשה שתבוא? מי עדיין מחכה לשמוע אותה? סגרו את החוברת על הסף.

20:17–20:30 • השוואה תגובה ותפילה

20:17–20:23. הזמינו את הקבוצה לבחור שאלה אחת מעמוד 6 בדף למשתתפים. בכפולה, השוו את הגמול החסר לתמונה של נריה קורא. אצל המן, הקשיבו לרצונו להיראות כחביב המלך. אצל רינה, הזמינו מישהו לדבר אליה כבן משפחה ולהציע דבר אחד שיוכל לעשות הערב. תשובות אפשריות לכל שלוש השאלות נמצאות בעמוד 6 במדריך למנחה.

20:23–20:25. תנו לכולם זמן לכתוב תגובה אחת לשבוע בעמוד 6 בדף למשתתפים. הזמינו את מי שרוצה לשתף לציין שם או פעולה מעשית. ב־20:25 חזרו לבקשות ששותפו ב־19:00 והתפללו יחד.

״אלוהים, תודה על האנשים שאת עבודתם לא ראינו. עזור לנו לתת להם קרדיט, להישאר לצד מי שמחכים ולדבר אמת על מה שביכולתנו להציע. אמן.״

ארבע אותיות בהזמנת אסתר

גילוי ארבע האותיות • 4 דקות ואחריהן 3 דקות שיחה

בקשו מקורא לקרוא את אסתר 5:3–4. אחר כך אמרו: "המלך מציע חצי ממלכתו. אסתר מבקשת משני גברים לבוא היום לארוחה. ד"ר ביל קריסי הראה פעם לתלמידיו את השורה שצילם מן המקרא העברי שלו. פתחו בעמוד 5 בדף שלכם ונראה מה הוא ראה."

הציגו את עמוד 5 בדף למשתתפים. הצביעו על "התחילו כאן" בקצה הימני. אמרו: "זו המילה יבוא, בתעתיק yavo. האות הראשונה שלה נמצאת מימין. הקיפו אותה, ואז עברו שמאלה למילה הבאה." הזמינו ארבעה קולות לתת אות פותחת אחת כל אחד. מי שרוצה לכתוב יכול להתאים את תיבות 1–4 לשורות 1–4 ולקרוא את העמודה האחרונה כלפי מטה. השוו תשובות לפני שממשיכים.

לפי סדר המילים בעברית	משמעות	העיצור הראשון
1 yavo	שיבוא	Y • יוֹד
2 ha-melekh	המלך	H • הֵא
3 ve-Haman	והמן	W • וָו (waw או vav)
4 ha-yom	היום	H • הֵא

"יחד הן נותנות Y–H–W–H, ארבעת העיצורים העבריים של השם שלעיתים קרובות מודפס LORD בתרגומי המקרא לאנגלית. הצליל v בתעתיק ve-Haman מייצג את העיצור שנכתב באופן מסורתי W. המילה 'היום' נותנת את ה־H האחרונה."

מה קריסי שומע במילים האלה

"מגילת אסתר העברית אינה נוקבת בגלוי בשם אלוהים. קריסי רואה את אלוהים נוכח כאשר אסתר מסתכנת בדיבור והסיפור מתחיל להשתנות. כשהזימון מגיע להמן, מה הוא עשוי לחשוב שההזמנה אומרת? איך יישמעו המילים למי שמשפחתו חיה תחת הצו?" תנו למשתתפים זמן לענות מתוך הסצנה.

קוראים יהודים הבחינו בראשי התיבות האלה כבר במאה השלוש עשרה. הקוראים מסכימים על ארבע האותיות וחלוקים על כוונת המחבר. מתיאס הופף והלגה בצולד מציינים שגם הדקדוק העברי הרגיל מסביר את הניסוח. מהדורות מקרא מסוימות כוללות תוספות יווניות ובהן תפילות מפורשות. התרגיל משתמש במגילת אסתר העברית.

אם נשאלת שאלה על דברי המן

מסורת קשורה קוראת את 5:13, שבו המן אומר שכל כבודו אינו שווה לו דבר. ארבע מילים עבריות רצופות מסתיימות באותיות H–W–H–Y. כשקוראים את העיצורים האחרונים מן המילה האחרונה לראשונה, מתקבל Y–H–W–H. הפרידו זאת מן הדוגמה ב־5:4 שהציג קריסי.

חזרה לשבוע שלנו

"חשבו על אדם שפעולתו השקטה פתחה לכם דלת. מה הוא עשה בפועל? במבט לאחור, האם חשתם שם את דאגתו של אלוהים?" תנו לאדם לספר גם אם הוא עדיין תוהה על המשמעות. הזמינו את הקבוצה להודות השבוע לאדם כזה בשמו.

שאלות שכדאי להשאיר פתוחות

מדוע להזמין את המן פעמיים

ב־5:4–8 אסתר מזמינה את המלך ואת המן היום, ואז מבטיחה תשובה מחר. היא כבר סיכנה את חייה כדי להתקבל (4:11, 16). ייתכן שהתזמון אסטרטגי, אך המקרא משאיר את שיקולה הפרטי פתוח. שאלו מה המשמעות של דחייה בלילה אחד למשפחה יהודית החיה תחת הצו.

מדוע המלך פותח את הרשומות דווקא באותו לילה

באסתר 6:1 המלך מבקש את הרשומות מפני שאינו מצליח לישון. אחר כך באות הקריאה, הגילוי ששירותו של מרדכי לא זכה לגמול והופעתו של המן. קראו את 2:21–23 לדיווח המוקדם. קוראים נוצרים רואים לעיתים קרובות השגחה בתזמון הזה. המספר נותן לנו לשמוע את הרצף ולהסיק בעצמנו.

כמה זמן עבר בין המזימה לכבוד הפומבי

למדו: "כארבע שנים בקומיקס שלנו." חוברת 2 מציבה את המזימה ימים לאחר משתה ההכתרה. באסתר 2:16, האירוע המתוארך הוא לקיחת אסתר למלך בטבת, החודש העשירי של השנה השביעית. התאריך ב־3:7 הוא ניסן, החודש הראשון של השנה השתים עשרה. בין העוגנים המתוארכים האלה יש כארבע שנים ושלושה חודשים. המקרא אינו מתארך במדויק את האזהרה או את התהלוכה. ב־2:22 אסתר מציינת את מקור המידע, ב־2:23 המעשה נרשם וב־6:10–11 מרדכי מקבל כבוד פומבי.

האם שמירת רשומות כאלה הייתה נוהג פרסי

לוחות מפרספוליס מתקופת דריווש הראשון מתעדים מנות מזון ומשלוחים. בכתיבתו על סלמיס בשנת 480 לפנה"ס, ההיסטוריון היווני הרודוטוס מספר שפילקוס מסמוס זכה בקרקע ונרשם כמי שהיטיב עם המלך. העדויות הנפרדות האלה מאירות את המנהל הפרסי ואת הגמול על שירות. התיאור של קריאת המעשה של מרדכי בשושן בא ממגילת אסתר.

מדוע בתרגום שלי כתוב גרדום ובקומיקס כתוב עמוד

אסתר 5:14 מתאר מבנה עץ בגובה חמישים אמה, כ־75 רגל (כ־23 מטרים) לפי אמה בת 18 אינץ' (כ־46 ס"מ). נוסח NLT שבחוברת מתאר עמוד מחודד. תרגומים אחרים משתמשים בגרדום או ביתד. גובהו הבולט מלמד עד כמה המן רוצה להשפיל את האיש בפומבי. הפסוק משאיר את פרטי הבנייה פתוחים.

האם התהלוכה הפכה את המשפחה לבטוחה

אדם אחד זכה לכבוד פומבי (6:11). הצו המאיים על עמו עדיין בתוקף. עמוד הסיפור 17 נותן להבדל הזה קול באמצעות שיחה משפחתית מדומיינת. שאלו: "אילו הייתם שכנים אחרי התהלוכה, מה הייתם יכולים להציע למשפחה עד הבוקר?" הקשיבו למעשי סולידריות שאדם באמת יכול לבצע.

הערות להכנה

קובץ הדפוס ESTHER_Issue_05_v5_8_PRINT.pdf כולל את נוסח NLT של אסתר 5:2–6:5 בצד הפנימי של הכריכה הקדמית ואת 6:6–14 בכריכה האחורית. בתמליל שסופק, Book of Esther – Bill Creasy Transcript, מצאו את הסיכום המסיים אחרי הסימון המשוער 60:00 וחפשו "Xeroxed I". הדוגמה המסוימת של קריסי היא 5:4.

- הנוסח העברי של אסתר 5:4 • הופף ובצולד, סעיף (2024) 3.3
- לוחות ביצורי פרספוליס • הרודוטוס, היסטוריות 8.85
- לורנס טרנר על שני הדפוסים, עמ' 185

מה אפשר ללמוד הערב

הערות למנחה לעמוד 6 של המשתתפים | בחרו שאלה אחת לכל הקבוצה

הכפולה נותנת לקוראים שתי סיבות לפתיחת אותה דלת. אחשוורוש רוצה לכבד את מרדכי. המן רוצה רשות להרוג אותו. בקשה מן הקבוצה לקרוא את חילופי הדברים בקול תועיל יותר מהסבר מוקדם של האירוניה.

ד״ר קריסי וחוקרים אחרים

עם דף התרגיל בעברית (5:4). קריסי עוצר בהזמנה. בקשו ממשתתף אחד להראות את ארבע האותיות הפותחות, ומאחר להסביר מדוע קריסי שומע כאן את נוכחות אלוהים. גם מי שאינו בטוח שהמחבר התכוון לאקרוסטיכון יכול לדבר על אומץ ליבה של אסתר בבחירת אורחיה.

במשתה הראשון (5:4–8). רבי נחמיה, בתלמוד הבבלי, מדמיין קהילה המתפתה להפקיד את עתידה כולו בידי אישה בתוך הארמון. הוא מציע שהזמנת המן השאירה אותם מתפללים לרחמים. שאלו כיצד עשויה להיראות תמיכה נאמנה באסתר מצד מי שמחוץ לחדר. קבלו בברכה קריאות נוספות של מניעיה.

בכפולה (6:1–11). דייוויד פירת׳ מבקש מהקוראים לשים לב לדיוק בתזמון האירועים. עד שהמן מגיע, המלך כבר שמע את הדיווח ורוצה לגמול למרדכי. תנו לקבוצה כמה שניות לדמיין מה היה משתנה אילו המן דיבר ראשון. פירת׳ רואה כאן מקום לאמונה בהשגחה.

רבי נחמיה • מגילה ט״ו ע״ב:14 • דייוויד פירת׳ • אסתר 6:1–11

לשיחה שלנו

תנו לקבוצה לענות תחילה. השתמשו באחת התשובות האפשריות האלה אם מישהו שואל כיצד אתם הייתם עונים.

בכפולה, בחרו פרט אחד מאסתר 6:1–5 ופרט אחד שהאמן הוסיף. איזה פרט השפיע ביותר על הבנתכם את הלילה ההוא?

״הרישום נוקב בשם מרדכי, אבל המלך לומד שלא קיבל שום גמול (6:2–3). הקומיקס נותן לקורא שם, נריה, ומאפשר לי לראות אותו מרים עיניים מן הרשומה. מה שנשאר איתי הוא תשובתו למלך. מישהו הציל את חיי המלך, שמו היה שם לקריאה, ואיש לא הודה לו.״

המן ממציא כבוד שהיה שמח לקבל. מה תשובתו חושפת שהוא כנראה לעולם לא היה אומר על עצמו (6:6–9)?

״לדעתי המן רוצה שהעיר כולה תדע שהוא חביב המלך. ברגע שהמלך מזכיר מתן כבוד לאדם כלשהו, המן מניח שהוא מתכוון אליו (6:6). הוא מבקש את בגדו וסוסו של המלך עצמו, ואז מדמיין שר בכיר הולך לפניו ומכריז על הכבוד (6:7–9). הקהל הוא חלק ממה שהוא רוצה.״

דמיינו שרינה היא אחייניתכם. אחרי התהלוכה (עמוד הסיפור 17), מה תוכלו לומר לה בכנות, ומה תוכלו לעשות למען משפחתה הערב?

״רינה, ראית היום משהו טוב. המלך כיבד את מרדכי על שהציל את חייו. הצו נגד העם שלנו עדיין בתוקף, ולכן איני יכול להבטיח שאנחנו בטוחים. אני יכול להישאר איתך הערב.״ אחר כך הייתי שואל את אדה ואת יואל אם יעזור שאביא ארוחת ערב או אשב עם רינה ולב בזמן שהם מדברים. משפחתה של רינה היא דרכו של הקומיקס לשאול מה משמעות הכבוד לאדם אחד עבור קהילה שלמה.

תגובה אחת השבוע

תנו לכולם דקה שקטה לכתוב שם ופעולה. הזמינו קול אחד או שניים, ואז השתמשו בתפילה שבעמוד 3 במדריך למנחה ובבקשות ששיתפו בתחילה.